

28-боб. Божхона назоратини амалга ошириш шакллари ва тартиби

188-модда. Божхона назоратининг шакллари

Божхона назоратининг шакллари қуйидагилардан иборат:

ҳужжатлар ва маълумотларни текшириш;

оғзаки сўров;

ахборот олиш;

божхона кўздан кечируви;

товарларнинг тамғаланганлигини текшириш;

божхона кўриги;

шахсий кўрик;

божхона идентификациялаши;

божхона кузатуви;

бинолар ва ҳудудларни текшириш;

товарларни ва транспорт воситаларини ҳисобга олиш, уларни ҳисобга олиш тизимини текшириш ҳамда ушбу товарларни ва транспорт воситаларини инвентаризация қилиш;

товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назорати.

189-модда. Божхона назорати шаклларининг қўлланилиши

Божхона органлари божхона назорати шаклларини қўллашда танлаб олиш принципига асосланади ва божхона назоратининг божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига

риоя этилишини таъминлайдиган шакллари билан чекланади. Божхона назорати шаклини танлаш божхона органининг мансабдор шахси томонидан белгиланади.

Божхона назорати амалга оширилаётганда божхона органлари божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишларининг олдини олиш мақсадида, текширилиши керак бўлган товарларни ва транспорт воситаларини, юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳужжатларини аниқлаш, божхона назорати шакллари ва уларнинг қўлланилиш ҳажмини танлаш учун хавфни бошқариш тизимини қўллайди.

Божхона назоратининг муайян шаклларида озод этиш Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига ва халқаро шартномаларига мувофиқ амалга оширилади.

Божхона назоратининг айрим шакллари қўлламаслик ёки улардан озод қилиш юридик ва жисмоний шахслар божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этиш мажбуриятидан озод қилинганлигини англатмайди.

Қуйидагилар божхона кўригидан ўтказилмайди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ва Ўзбекистон Республикаси собиқ Президентининг шахсий багажи;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоларининг ва Қонунчилик палатаси депутатларининг, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аъзоларининг, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакилининг (омбудсманнинг) ва Ўзбекистон Республикаси дипломатик паспортлари эгаларининг шахсий багажи, агар мазкур шахслар хизмат вазифаларини бажариши билан боғлиқ ҳолда божхона чегарасини кесиб ўтсалар;

қонунга мувофиқ бошқа мансабдор шахсларнинг шахсий багажи.

Чет эл ҳарбий кемалари, жанговар ва ҳарбий-транспорт ҳаво кемалари, шунингдек ўзи юриб келаётган ҳарбий техникаси божхона кўригидан озод қилинади.

Божхона назоратини ўтказишда инсоннинг ҳаёти ва соғлиғи, ҳайвонлар, ўсимликлар учун хавфсиз бўлган ҳамда товарларга ва транспорт воситаларига зарар етказмайдиган техник ва бошқа воситалар қўлланилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси божхона назоратини амалга ошириш мақсадида чет давлатларнинг божхона органлари билан ҳамкорлик қилади, улар билан ўзаро ёрдам ва ахборот алмашинуви тўғрисида битимлар тузади.

190-модда. Ҳужжатларни ва маълумотларни текшириш

Божхона назоратини амалга оширишда божхона органлари тақдим этилган, божхона мақсадлари учун аҳамиятга молик ҳужжатларни текширади.

Тақдим этилган ҳужжатларни ва маълумотларни текшириш:

ҳужжатларнинг асосий реквизитлари тўлиқ ва тўғри тўлдирилганлигини;

зарур имзолар ва муҳрларнинг (электрон рақамли имзонинг) мавжудлигини;

тузатишларнинг тасдиқланганлигини аниқлашни ўз ичига олади.

Божхона органларига тақдим этилган ҳужжатларда кўрсатилган маълумотларнинг тўғрилигини текшириш

уларни қуйидагилардан олинган маълумотлар билан солиштириш орқали амалга оширилади:

тақдим этилган бошқа ҳужжатлар ва маълумотлардан олинган ахборотлар;

учинчи шахслардан ва бошқа манбалардан олинган ахборотлар;

божхона назоратининг бошқа шакллариини ўтказиш, божхона статистикаси маълумотларини таҳлил этиш, ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда маълумотларни қайта ишлаш натижалари асосида олинган ахборотлар.

Божхона органи қўшимча маълумотларни фақат тақдим этилган ҳужжатлардаги маълумотларни текшириш мақсадида, сабабини кўрсатган ҳолда талаб қилиб олишга ҳақли.

Тақдим этилган ҳужжатларни текшириш ва (ёки) қўшимча маълумотларни талаб қилиб олиш товарларни чиқариб юборишга тўсқинлик қилмайди, бундан ушбу ҳужжатларнинг:

ҳақиқий эмаслиги;

бошқа товарларга тааллуқлилиги;

товарларни чиқариб юбориш, уларни сўралаётган божхона режимига жойлаштириш мумкинлиги тўғрисида божхона органи томонидан қарор қабул қилинишига ва (ёки) божхона тўловлари тўланишига таъсир кўрсатадиган нотўғри маълумотларни ўз ичига олганлиги ушбу Кодекс 248-моддасининг тўртинчи қисмида белгиланган муддатларда божхона органи томонидан аниқланган ҳоллар мустасно.

191-модда. Оғзаки сўров

Оғзаки сўров божхона органининг мансабдор шахси томонидан ваколатли шахслардан ва божхона назоратини амалга ошириш учун аҳамиятга молик ҳолатлар тўғрисида маълумотларга эга бошқа шахслардан зарур ахборотни оғзаки шаклда, бундай сўров натижаларини ёзма шаклда расмийлаштирмаган ҳолда олишни назарда тутди.

192-модда. Ахборот олиш

Ахборот олиш божхона органининг мансабдор шахси томонидан ваколатли шахслардан ва божхона назоратини амалга ошириш учун аҳамиятга молик ҳолатлар тўғрисида маълумотларга эга бошқа шахслардан зарур ахборот олишни назарда тутди.

Ахборот олиш учун ваколатли шахсни ва бошқа шахсни чақириш зарур бўлган тақдирда божхона органи ёзма шаклда хабар юборади.

193-модда. Божхона кўздан кечируви

Божхона кўздан кечируви божхона органининг мансабдор шахси томонидан транспорт воситаларининг бўлимларини, товарларнинг ўров-идишини очмаган, кўздан кечирилаётган объектларни ва уларнинг қисмларини бўлакларга ажратмаган ва бошқа йўллар билан уларнинг бутлигини бузмаган ҳолда товарларнинг ва (ёки) транспорт воситаларининг, халқаро почта ва курьерлик жўнатмаларининг ҳамда жисмоний шахслар багажининг, шунингдек юк ортилган идишларни, контейнерларни, божхона идентификациялаш воситаларининг ташқи кўринишини кўздан кечириш орқали амалга оширилади.

Божхона кўздан кечируви божхона назорати остидаги товарлар ва (ёки) транспорт воситалари тўғрисидаги маълумотларни, товарларда, юк ортилган идишларда, транспорт воситаларида ва транспорт воситаларининг бўлимларида пломбалар, муҳрлар ва бошқа божхона идентификациялаш воситалари мавжудлигини тасдиқлаш мақсадида амалга оширилади.

Божхона назорати зонасида божхона кўздан кечируви ваколатли шахслар иштирокисиз ўтказилиши мумкин, бундан мазкур шахслар божхона кўздан кечирувида ҳозир бўлиш истагини билдирган ҳоллар мустасно.

Божхона кўздан кечируви натижаларига кўра:

тўғри декларацияланган тақдирда — тегишли товарнинг кузатув ҳужжатлари расмийлаштирилади;

товарнинг нотўғри декларацияланганлиги факти аниқланган тақдирда — божхона кўриги амалга оширилади.

194-модда. Товарларнинг тамғаланишини текшириш

Товарларнинг тамғаланишини текшириш товарларда ёки уларнинг қадоқларида махсус тамғалар, идентификациялаш белгилари ёки товарни белгилашнинг бошқа воситалари мавжудлигини текширишни назарда тутди.

Божхона ҳудудига олиб кириладиган алоҳида товарлар бўйича божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларида уларни махсус тамғалар, идентификациялаш белгилари ёки товарларни белгилашнинг бошқа воситалари билан тамғалаш талаби қўйилиши мумкин.

Товарларда ушбу модданинг [иккинчи қисмида](#) кўрсатилган махсус тамғалар, идентификациялаш белгилари

ёки товарларни белгилашнинг бошқа воситалари мавжуд эмаслигига, шундай товарлари мавжудлиги аниқланган юридик ёки жисмоний шахс бунинг аксини исботламаса, товарларни божхона ҳудудига божхона расмийлаштирувисиз олиб кирганлик ёки чиқариб юборганлик фактининг тасдиқланиши деб қаралади.

195-модда. Божхона кўриги

Божхона кўриги қўйилган пломбаларни, муҳрларни ёки божхона идентификациялашнинг бошқа воситаларини бузган ҳолда, текширилаётган объектларни ва уларнинг қисмларини бўлақларга ажратиб, демонтаж қилиб ёки бошқа йўллар билан уларнинг бутлигини бузиб, товарларнинг ўрамини ёки транспорт воситасининг юк жойланадиган бўлимини ёхуд идишларини, контейнерларни ва товарлар бўлган ёки бўлиши эҳтимоли бўлган бошқа жойларни очишни назарда тутади.

Божхона кўриги, қоида тариқасида, товарга божхона декларацияси қабул қилинганидан кейин декларант ҳозирлигида ўтказилади. Бунда товарга божхона декларацияси қабул қилингунига қадар божхона кўриги:

божхона мақсадларида товарни идентификациялаш;

баён этилган маълумотларнинг тўғрилигини аниқлаш;

божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик тўғрисидаги мавжуд ахборотни текшириш;

танлаб текшириш принципига риоя этган ҳолда хавфни бошқариш тизими асосида божхона назоратини ўтказиш;

ушбу Кодекснинг [275-моддасига](#) мувофиқ декларантнинг ҳуқуқларини амалга ошириш зарур бўлган тақдирда ўтказилиши мумкин.

Божхона органи мансабдор шахсларининг талабига кўра ваколатли шахслар товарларнинг ва транспорт воситаларининг божхона кўриги ўтказилаётганда ҳозир бўлиши ва уларга зарур кўмак кўрсатиши шарт. Ваколатли шахслар бўлмаганда кўриқдан ўтказилаётган транспорт воситасини бошқараётган жисмоний шахс ваколатли шахс ҳисобланади.

Божхона органининг мансабдор шахси божхона кўригини қуйидаги ҳолларда ваколатли шахслар иштирокисиз, икки нафар холис ҳозирлигида ўтказишга ҳақли:

товарлар ва транспорт воситалари тақдим этилган кундан кейин беш иш куни ўтгач ваколатли шахслар келмаганда;

давлат хавфсизлигига, жамоат тартибига, одамларнинг ҳаёти ва соғлиғига, ҳайвонлар ва ўсимликларга, атроф-муҳитга, маданий бойликларни сақлашга ҳақиқий хавф мавжуд бўлганда ва кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўрилиши лозим бўлган бошқа ҳолатларда (шу жумладан, агар товарлар тез ёнувчан моддалар, портлаш хавфи бўлган предметлар, портловчи, заҳарловчи, хавфли кимёвий ва биологик фаол моддалар, гиёҳвандлик воситалари, прекурсорлар, психотроп, заҳарли, токсик, радиоактив моддалар, ядровий материаллар, қурол, унинг ўқ-дорилари эканлигини кўрсатувчи ва бошқа шунга ўхшаш товарлар эканлигининг белгилари мавжуд бўлса, шунингдек, агар товарлар ўзидан ноҳуш ҳид таратса);

товарлар халқаро почта ва курьерлик жўнатмаларида юборилганда;

товарлар ва (ёки) транспорт воситалари божхона ҳудудидан товарларни ва (ёки) транспорт воситаларини

олиб чиқишни назарда тутувчи божхона режими шартларини бузган ҳолда ушбу ҳудудда қолдирилганда.

Агар божхона декларациясида бир номдаги товар сифатида кўрсатилган товар туркумининг бир қисми божхона кўригидан ўтказилган бўлса, бундай кўрикдан ўтказиш натижалари шу товарнинг бутун туркумига татбиқ этилиши мумкин. Агар ваколатли шахс кўрикдан ўтказиш натижалари товарнинг бутун туркумига татбиқ этилиши мумкин эмас деб ҳисобласа, товар туркумининг қолган қисми учун қўшимча божхона кўриги ўтказилишини талаб қилишга ҳақли.

Божхона кўриги ўтказилаётганда товарнинг амалдаги миқдори уни декларациялашда кўрсатилган товар миқдорига мос келмаслиги аниқланган тақдирда, божхона органи божхона мақсадлари учун товарнинг амалдаги миқдорини мустақил равишда аниқлайди.

Божхона кўригидан ўтказиш натижалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шаклда далолатнома тузилади. Божхона кўриги далолатномасининг кўчирма нусхаси ваколатли шахсга топширилади (юборилади).

Ушбу модда талабларига риоя этилиши муносабати билан юзага келган харажатлар ваколатли шахс зиммасида бўлади.

196-модда. Шахсий кўрик

Шахсий кўрик божхона чегараси орқали ўтаётган ва божхона назорати зонасида ёки аэропортнинг халқаро йўналишлар учун очиқ бўлган транзит зонасида бўлган жисмоний шахсга нисбатан ўтказилади.

Шахсий кўрик божхона ҳудудига олиб кириш ёки ушбу ҳудуддан олиб чиқиш тақиқланган товарларни ёхуд ушбу Кодексда белгиланган тартибни бузган ҳолда олиб ўтилаётган товарларни жисмоний шахс ёнида яширмоқда ва уларни ўз ихтиёри билан тақдим этмоқчи эмас, деб тахмин қилишга асослар бўлган тақдирда божхона органининг мансабдор шахси томонидан амалга оширилади.

Шахсий кўрикдан ўтказиш ҳақидаги қарор божхона органининг бошлиғи ёки унинг ўрнини босувчи шахс томонидан ёзма шаклда қабул қилинади.

Шахсий кўрикдан ўтказишни бошлашдан аввал божхона органининг мансабдор шахси:

шахсий кўрикдан ўтказиш тўғрисидаги қарорни жисмоний шахсга эълон қилиши;

шахсий кўрик ўтказилаётганда жисмоний шахсни унинг ҳуқуқлари билан таништириши;

жисмоний шахсга ёнида беркитилган товарларни ўз ихтиёри билан беришни таклиф қилиши шарт.

Жисмоний шахс шахсий кўрикни рад этган тақдирда, шахсий кўрикдан ўтказиш тўғрисидаги қарорга шахсий кўрикдан ўтказиш ҳақидаги қарорни эълон қилган божхона органи мансабдор шахсининг имзоси билан тасдиқланган белги қўйилади.

Агар кўрикдан ўтказилаётган шахс божхона органи мансабдор шахсининг қонуний талабларини бажармаса ёки бажаришга қаршилик кўрсатса, ушбу ҳаракатлар маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ жисмоний шахсни маъмурий йўл билан ушлаб туриш учун асос бўлади.

Шахсий кўрик санитария-гигиена талабларига жавоб берадиган алоҳида хонада божхона органининг кўриктан ўтказилаётган шахс билан бир жинсдаги мансабдор шахси томонидан худди шу жинсдаги икки холис ҳозирлигида ўтказилади. Бошқа жисмоний шахсларнинг бу хонага кириш ва шахсий кўриктан ўтказишни кузатиш имкониятига йўл қўйилмайди. Кўриктан ўтказилаётган шахснинг танасини текшириш фақат тиббиёт ходимлари томонидан, зарур бўлганда, махсус тиббиёт техникасидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади. Зарур бўлганда шахсий кўрик ўтказилаётганда таржимон жалб қилинади.

Вояга етмаган ёки муомалага лаёқатсиз шахс шахсий кўриктан ўтказилаётганида унинг қонуний вакиллари (отаси, фарзандликка олганлар, ҳомийлар, васийлар) ёки уни кузатиб боровчи шахслар ҳозир бўлишга ҳақли.

Шахсий кўрик кўриктан ўтказилаётган шахс томонидан ўзида яшириб қўйилган товарларни топиш учун зарур бўлган доирада ҳамда инсон шаъни ва кадр-қиммати камситилишини, унинг соғлиғи ва мол-мулкига зиён етказилишини истисно этадиган шаклда амалга оширилади.

Кўриктан ўтказилаётган шахс ёки унинг қонуний вакили ёхуд уни кузатиб боровчи шахс шахсий кўриктан ўтказиш жараёнида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

божхона органи бошлиғининг ёки унинг ўрнини босувчи бошқа шахснинг шахсий кўриктан ўтказиш тўғрисидаги қарори эълон қилинишини талаб қилиш;

она тилидан фойдаланиш, шунингдек таржимон хизматларидан фойдаланиш;

ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятлари билан танишиш;

тушунтиришлар, илтимосномалар бериш;

шахсий кўрик баённомасини тузиш тугалланганидан сўнг у билан танишиб чиқиш ва мазкур баённомага киритилиши лозим бўлган маълумотларни баён этиш;

божхона органининг қарори, унинг мансабдор шахслари ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан белгиланган тартибда шикоят қилиш.

Кўриқдан ўтказилаётган шахс ёки унинг қонуний вакили ёхуд уни кузатиб борувчи шахс қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

Кўриқдан ўтказилаётган шахс ёки унинг қонуний вакили ёхуд уни кузатиб борувчи шахс шахсий кўрик давомида божхона органи мансабдор шахсининг қонуний талабларини бажариши шарт.

Шахсий кўрик натижалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шаклда баённома тузилади. Баённома қуйидагилар томонидан имзоланади:

божхона органининг шахсий кўрикни ўтказган мансабдор шахси;

холислар;

шахсий кўриқдан ўтказилган жисмоний шахс ёки унинг қонуний вакили ёхуд уни кузатиб борувчи шахс;

тиббиёт ходими — кўриқдан ўтказилган шахснинг тана аъзолари у томонидан текширилганда;

шахсий кўриқда иштирок этган бошқа шахслар.

Шахсий кўриқдан ўтказилган жисмоний шахсга шахсий кўрик ўтказилганлиги тўғрисидаги баённоманинг кўчирма нусхаси имзо қўйдириб тақдим этилади.

197-модда. Божхона идентификациялаши

Божхона идентификациялаши товарлар, транспорт воситалари ва ҳужжатлар, шунингдек божхона назорати остида бўлиши лозим бўлган товарлар турган ёки туриши мумкин бўлган хоналар ва бошқа жойларнинг божхона идентификациялаш воситаларини қўллаш йўли билан амалга оширилади.

Божхона идентификациялаш воситалари қуйидагилардан иборат:

қўйилган пломбалар, муҳрлар;

ёзилган рақамли, ҳарфли тамғалар ва бошқа хилдаги тамғалар, идентификациялаш белгилари;

босилган штамплар;

олинган намуналар ва нусхалар;

тузилган тавсифлар, чизмалар;

тайёрланган катта тасвирлар, расмлар, фотосуратлар ва видеотасвирлар;

товарнинг кузатув ҳужжатлари ва бошқа ҳужжатлар;

ёпиштирилган махсус наклеякалар ва ҳимоя мосламалари;

товарнинг жўнатувчи божхона органи томонидан пломбалар ва муҳрлар қўйилган, транспорт воситаларининг юк бўлимларига жойлаштирилган, божхона мақсадлари учун зарур товарнинг кузатув ҳужжатлари;

сейф-пакетларга жойлаштирилган, божхона мақсадлари учун зарур бўлган ҳужжатлар;

қонун ҳужжатларига зид бўлмаган бошқа божхона идентификациялаш воситалари.

Божхона идентификациялаш воситалари божхона органлари томонидан ўзгартирилиши, олиб ташланиши ёки йўқ қилиниши мумкин, бундан товарларнинг ва транспорт воситаларининг йўқ қилиниши, қайта тиклаб бўлмайдиган тарзда йўқотилиши ёки жиддий тарзда бузилиши ҳақиқий хавфи бўлган ҳоллар мустасно. Божхона органларига божхона идентификациялаш воситалари ўзгартирилганлиги, олиб ташланганлиги ёки йўқ қилинганлиги тўғрисида дарҳол хабар берилади ва ҳақиқий хавф мавжудлигининг далиллари тақдим этилади.

Чет давлатларнинг божхона органлари томонидан Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ қўйилган пломбалар, муҳрлар ёки бошқа божхона идентификациялаш воситалари божхона идентификациялаш воситалари сифатида эътироф этилиши мумкин.

Божхона идентификациялаш воситаларининг қўлланилиш ва тайёрланиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланади.

198-модда. Божхона кузатуви

Божхона органларининг мансабдор шахси томонидан божхона назорати остидаги товарлар ва транспорт воситаларини визуал кузатиш, шу жумладан техник воситалар қўлланилган ҳолда кузатиш божхона кузатуви ҳисобланади.

199-модда. Бинолар ва ҳудудларни текшириш

Бинолар ва ҳудудларни текшириш божхона назорати остида бўлган, шу жумладан шартли равишда чиқариб юборилган товарларнинг ва транспорт воситаларининг

божхона омборларида, бож олинмайдиган савдо дўконлари биноларида, шунингдек божхона тартиб-таомиллари ва режимлари шартларига мувофиқ товарлар ва транспорт воситалари туриши лозим бўлган шахсларда товарлар ва транспорт воситалари борлигини тасдиқлаш мақсадида божхона органининг мансабдор шахси томонидан амалга ошириладиган ҳаракатдир.

200-модда. Товарларни ва транспорт воситаларини ҳисобга олиш, ҳисобга олиш тизимини текшириш ҳамда уларни инвентаризация қилиш

Божхона чегарасидан олиб ўтилаётган ва (ёки) божхона назорати остида бўлган барча товарлар ва транспорт воситалари божхона органлари томонидан ҳисобга олиниши керак.

Тегишли божхона режимлари шартларига риоя этилиши учун масъул бўлган юридик ва жисмоний шахслар ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган товарларнинг ва транспорт воситаларининг ҳисобини юритиши ҳамда божхона органларига Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шаклда ҳисобот тақдим этиши шарт.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган юридик ва жисмоний шахслар томонидан амалга ошириладиган товарларни ва транспорт воситаларини ҳисобга олиш тизимини текшириш божхона органлари томонидан қуйидаги ҳолларда қўлланилиши мумкин:

шахс божхона расмийлаштирувининг соддалаштирилган тартиб-таомилларини қўллаш тўғрисида ариза берганда;

ҳисобга олиниши лозим бўлган товарлар шартли равишда чиқариб юборилганда;

божхона брокерларининг, божхона ташувчиларининг, шунингдек айрим божхона режимлари доирасида фаолият юритаётган ва (ёки) товарларни божхона назорати остида сақлаш бўйича хизматлар кўрсатаётган шахсларнинг фаолияти назорат қилинаётганда;

божхона назорати остида турган товарлар ва (ёки) транспорт воситаларига нисбатан ваколатли шахс текширилаётганда.

Божхона назорати остида турган товарларни ва транспорт воситаларини инвентаризация қилиш божхона органи бошлиғининг ёки унинг ўрнини босувчи шахснинг қарорига кўра божхона органининг мансабдор шахслари томонидан амалга оширилади.

Божхона органлари тегишли божхона режимлари шартларига риоя этилиши учун жавобгар бўлган юридик ва жисмоний шахслар томонидан ўтказилган товарлар ва транспорт воситалари инвентаризацияси натижаларидан фойдаланиши мумкин.

201-модда. Товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назорати

Божхона органлари товарлар чиқариб юборилганидан кейин, башарти божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилган деб тахмин қилиш учун етарли ва тасдиқланган асослар мавжуд бўлса, божхона назоратини амалга оширишга ҳақли.

Товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назорати амалга оширилаётганда божхона органлари

товарларнинг борлигини текширишга, уларни қайта божхона кўригидан ўтказишга, божхона декларациясида кўрсатилган маълумотларни қайта текширишга, ҳужжатларни ҳамда ушбу товарлар билан амалга ошириладиган ташқи иқтисодий операцияларга ва ундан кейинги тижорат операцияларига тааллуқли ахборотни текширишга ҳақли. Текширув мазкур операцияларга бевосита ёки билвосита алоқадор ёхуд зарур ҳужжатларга эга бўлган юридик ва жисмоний шахслар жойлашган ерларда ўтказилиши мумкин.

Товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назоратини ўтказиш учун божхона органи бошлиғининг ёки унинг ўрнини босувчи шахснинг текширув мақсади, уни ўтказиш муддатлари, текширувчи божхона органи мансабдор шахсларининг таркиби ва текширилаётган давр кўрсатилган қарори асос бўлади.

Товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назорати айна бир контракт (шартнома, келишув) бўйича кўпи билан бир марта ўтказилиши мумкин.

Товарлар чиқариб юборилганидан кейинги божхона назорати ҳамда божхона тўловларини қўшимча ҳисоблаш товарларнинг божхона назорати остида бўлиши тугаган пайдан эътиборан бир йил ичида амалга оширилиши мумкин.

202-модда. Божхона назорати амалга оширилаётганда мутахассисни ва экспертни жалб қилиш

Зарур ҳолларда, божхона назорати амалга оширилаётганда, шу жумладан техник воситаларни қўллаган ҳолда амалга оширилаётганда муайян ҳаракатларни бажаришда иштирок этиш ва кўмаклашиш учун махсус

билим ва кўникмаларга эга, манфаатдорлиги бўлмаган мутахассис ёки эксперт жалб қилиниши мумкин.

Мутахассисни ёки экспертни жалб қилиш божхона органининг ёхуд ваколатли шахснинг ташаббуси билан амалга оширилади.

Мутахассис ва эксперт:

ўз иштирокида бажариладиган ҳаракатлар предметига тааллуқли материаллар билан танишишга;

тегишли ҳаракатларнинг предметига тааллуқли саволларни шундай ҳаракатлар иштирокчиларига беришга;

ўзи иштирок этган ҳаракатларнинг амалга оширилиши натижалари бўйича расмийлаштириладиган ҳужжатлар билан танишишга ва ўзи бажарадиган ҳаракатлар юзасидан шундай ҳужжатларга киритилиши лозим бўлган баёнотлар қилишга ва тушунтиришлар беришга ҳақли.

Мутахассис ва эксперт махсус билим ва кўникмалар талаб этиладиган ҳаракатларда иштирок этиши, ўзи бажарадиган ҳаракатлар юзасидан тушунтиришлар бериши, мазкур ҳаракатларнинг бажарилганлиги фактини, уларнинг мазмуни ва натижаларини ўз имзоси билан тасдиқлаши шарт.

Божхона назоратини ўтказиш бўйича ҳаракатларни амалга оширишга жалб қилинганда мутахассис ёки эксперт томонидан олинган, давлат сирини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ўз ичига олган ахборот у томонидан ошкор этилмаслиги, бошқа мақсадларда ишлатилмаслиги, учинчи шахсларга берилмаслиги керак, бундан қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Божхона назоратига мутахассисни жалб қилиш билан боғлиқ харажатлар ўрни:

мутахассис божхона органининг ташаббуси билан жалб қилинган тақдирда — божхона органи томонидан;

мутахассис ваколатли шахснинг ташаббуси билан жалб қилинган тақдирда — ваколатли шахс томонидан қопланади.